

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

Кафедра дошкільної і початкової освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ННІПП

Світлана КОНДРАТЮК

« 30 » *серпень* 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**

спеціальність **012 Дошкільна освіта**

освітньо-професійна програма Дошкільна освіта

Мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною
комісією ННІПП

« 30 » *серпень* 2023 р.

Голова *Бондаренко*

Юлія БОНДАРЕНКО

доктор педагогічних наук, професор

Розробник:

Ольга Шаповалова, к. пед. н., доцент кафедри дошкільної і початкової освіти

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри дошкільної і початкової освіти

Протокол № 1 від «30» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри

Наталія ПАВЛУЩЕНКО,

к. пед. н., доцент кафедри дошкільної і початкової освіти

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Освітній ступінь: магістр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
1-й		1-й	
Семестр			
1-й		1-й	
Лекції			
12 год.		4 год.	
Практичні, семінарські			
16 год.		4 год.	
Лабораторні			
-		-	
Самостійна робота			
60 год.		82 год.	
Консультації:			
2 год.		год.	
Вид контролю: залік			
Загальна кількість годин – 90			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

У останнє десятиріччя ключовою ідеєю освіти була і залишається ідея її розвитку. Вона віднайшла своє втілення в низці спеціальних програм державного, обласних та інших рівнів. За задумом авторів, у них визначено модель переходу системи освіти до більш високого якісного рівня.

Побудова цілісної системи якості освіти в ЗДО – процес дуже тривалий, що вимагає передусім якісних державних стандартів дошкільної освіти, квалітативної компетентності керівників і педагогів, розуміння кожним членом колективу основних положень філософії якості.

Ефективність функціонування і розвитку системи дошкільної освіти тісно пов'язана з відстеженням результатів, тобто освітнім моніторингом, необхідним компонентом якого є педагогічна діагностика. Отже, актуальність цієї проблеми очевидна.

Навчальна дисципліна «**Моніторинг якості дошкільної освіти**» є обов'язковою навчальною дисципліною для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Метою викладання навчальної дисципліни «Моніторинг якості дошкільної освіти» є засвоєння магістрантами цілісної системи теоретичних знань із моніторингу якості дошкільної освіти, формування готовності до практичної діяльності майбутніх фахівців з процесів оцінювання в освітній галузі і застосування практичних навичок у професійно-педагогічній діяльності.

Завдання курсу:

- сформулювати уявлення про професіоналізм, професійну компетентність вихователя дітей дошкільного віку;
- окреслити науково-теоретичні засади професійної компетентності майбутнього вихователя;
- спрямувати увагу студентів на необхідність вивчення технології здійснення моніторингу якості, його значущість для формування професійної компетентності майбутніх фахівців дошкільної освіти;
- сформулювати алгоритм здійснення моніторингу якості підготовки і застосування результатів моніторингу для підвищення рівня професійної компетентності;
- навчити розробляти критерії, показники якості особистісно-професійного зростання і різнобічного розвитку дітей;
- розкрити зміст поняття «якість підготовки», з'ясувати стан проблеми оцінювання знань, умінь і навичок в сучасній теорії якості освіти;
- визначити зміст поняття «моніторинг» та узагальнити основні характеристики моніторингу як методу оцінювання якості знань;
- визначити та обґрунтувати критерії якості та рівні підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у магістранта мають бути сформовані програмні компетентності (відповідно освітньо-професійної програми Дошкільна освіта), а саме:

Класифікація компетентностей	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність	Здатність компетентно розв'язувати складні задачі й проблеми в організації та моніторингу освітнього процесу в системі дошкільної освіти або в процесі навчання фахівців із дошкільної освіти в закладах вищої освіти, що передбачає проведення досліджень, та/або здійснення інновацій у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.			
Загальні компетентності				
КЗ-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	Знати особливості та етапи творчого процесу, механізми реалізації інноваційних ідей в дошкільній освіті та забезпечення її якості.	Вміння генерувати нові ідеї для роботи з дітьми різного віку (зокрема з особливими потребами), використовувати оригінальні рішення, передбачати їх ефективність і результативність.	Залучати до інноваційної діяльності однодумців, активізувати колектив професіоналів до продукування й обговорення креативних ідей і їх успішного втілення.	Усвідомлювати необхідність впровадження нових ідей в закладах дошкільної освіти, ураховуючи зміни, що відбуваються в суспільстві.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності				
КС-1. Здатність організувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.	Знати сучасні концепції, програми, завдання, зміст, традиційні та інноваційні методи, форми, засоби, технології організації освітнього процесу в ЗДО; особливості та інструментарій психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу; методи діагностики та розвитку дітей дошкільного віку, види і зміст контролю за його перебігом.	Реалізовувати завдання сучасних концепцій та програм дошкільної освіти, надавати допомогу вихователям щодо вибору методик діагностування досягнень у розвитку дітей з різних розділів програм навчання та виховання. Аналізувати й інтерпретувати отримані результати та розробляти індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами.	Знаходити та використовувати різноманітні засоби комунікації для мотивування педагогів опанувати та застосовувати в ЗДО сучасні засоби й технології навчання і виховання дітей.	Брати відповідальність за якість і результативність освітнього процесу в ЗДО та доцільність використання дібраних технологій.

КС-5. Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної, зокрема, інклюзивної освіти.	Усвідомлювати важливість впровадження наукових розробок в навчально-виховний процес закладів дошкільної освіти та розуміти власні можливості щодо їх використання в практичній діяльності.	Уміти здійснювати відбір наукових розробок галузі дошкільної та інклюзивної освіти, та вміло адаптувати їх до рівня розвитку дітей в освітньо-виховному середовищі закладів різного типу.	Інформувати колег по роботі про власні результати пошуку шляхів підвищення рівня розвитку дітей.	Проявляти самостійність в організації освітнього середовища для реалізації наукових розробок та проведення власного наукового дослідження.
КС-6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості.	Розуміти сучасні вимоги щодо рівня власної професійної компетентності, а також до організації просвітницької діяльності серед громадськості, колег та батьків.	Уміти аналізувати й оцінювати актуальність дібраного матеріалу, інноваційних методик та нестандартних форм для підвищення інтересу вихователів, батьків та громадськості в досягненні спільної мети – підготовки дітей до дорослого життя.	Висловлювати критичні й об'єктивні судження щодо результатів своєї роботи та просвітницької діяльності колег.	Спрямовувати необхідну інформацію на підвищення психолого-педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості, застосовуючи інтерактивні методи взаємодії.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Опановуючи зазначений перелік компетентностей, магістранти мають актуалізувати знання з курсів: «Дошкільна педагогіка», «Вікова та педагогічна психологія», «Сучасні концепції виховання та освіти дошкільників», «Управління у системі ЗДО».

3. Результати навчання за дисципліною

Формулювання результатів навчання для обов'язкових дисциплін має базуватися на результатах навчання, визначених відповідною освітньою програмою (програмних результатах навчання) та деталізувати їх. Формулювання результатів навчання мають зазначати рівень їх сформованості, наприклад, через його достатність для вирішення певного класу завдань професійної діяльності та/або подальшого навчання за освітньою програмою.

ПРН 1	Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні.
ПРН 3	Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проєктів.
ПРН 4	Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності.
ПРН 10	Володіти уміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	<p><i>магістрант:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – володіє на високому рівні теоретичними і практичними знаннями успішного функціонування моніторингу якості у освітньому процесі закладу дошкільної освіти; – знає зміст основних змістових ліній навчальної дисципліни; – викладає навчальний матеріал з кожної теми у повному обсязі та ілюструє його практичними приладами; – самостійно та вільно орієнтується в науково-теоретичних засадах професійної компетентності; – володіє традиційними та новими методичними підходами до викладання конкретних тем, наводить приклади за сучасними підходами та приклади з передового педагогічного досвіду; – засвоїв основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою навчальної дисципліни; – проявив творчі здібності в розумінні, логічну, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; <p>засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.</p>
82 - 89	<p><i>магістрант:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – володіє на належному рівні теоретичними і практичними знаннями моніторингу якості; – знає зміст основних змістових ліній навчальної дисципліни; – знає обсяг та послідовність викладу навчального матеріалу певної теми, достатньо повно та усвідомлено викладає навчальний матеріал; – володіє на належному рівні сучасними педагогічними технологіями; – знає традиційні і нові методичні підходи до викладання конкретних тем; – демонструє уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою; – засвоїв літературу, рекомендовану програмою; <p>засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.</p>
74 - 81	<p><i>магістрант:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – володіє на достатньому рівні теоретичними і практичними знаннями моніторингу якості дошкільної освіти, але припускає низку помітних помилок; – знає зміст основних змістових ліній навчальної дисципліни; – знає обсяг та послідовність викладу навчального матеріалу певної теми, достатньо повно та усвідомлено викладає навчальний матеріал; – володіє на достатньому рівні сучасними педагогічними технологіями; – засвоїв літературу; – показав систематичний характер знань з дисципліни; <p>здатний до самостійного виконання подальшої профдіяльності.</p>

64 - 73	<p><i>магістрант:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – володіє теоретичними знаннями з моніторингу якості дошкільної освіти поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування; – знає науково-методичні засади моніторингу; – знає зміст основних змістових ліній навчального предмета, але допускає неточності у викладі обсягу та порушує послідовності подання навчального матеріалу; – виявляє поверхові знання у висвітленні певних тем курсу; – не володіє на належному рівні сучасними педагогічними технологіями; – на низькому рівні володіє традиційними і нетрадиційними методичними підходами до викладання конкретних тем; – узагальнення, які робить магістрант, стосуються лише конкретних питань навчального матеріалу; – ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань тощо, принципові, які може усунути самостійно.
60 - 63	<p><i>магістрант:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – виявив знання основного навчального матеріалу дисципліни в мінімальному обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; – знає науково-методичні засади моніторингу якості дошкільної освіти на низькому рівні; – знає зміст основних змістових ліній навчального предмета, але допускає неточності у викладі обсягу та порушує послідовності подання навчального матеріалу; – виявляє поверхові знання у висвітленні певних тем курсу; – не володіє на належному рівні сучасними педагогічними технологіями розвитку моніторингу якості дошкільної освіти; – на низькому рівні володіє традиційними і нетрадиційними методичними підходами до викладання конкретних тем; узагальнення, які робить магістрант, стосуються лише конкретних питань навчального матеріалу, які робить з допомогою викладача.
35-59	<p><i>магістрант:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – має поверхові знання з моніторингу якості дошкільної освіти; – виявляє нечіткі знання науково-методичних засад у вивченні моніторингу якості дошкільної освіти; – допускає порушення послідовності викладу навчального матеріалу; – припускається грубих помилок у викладі навчального матеріалу; – поверхово володіє традиційними і нетрадиційними методичними підходами до викладання конкретних тем; – не вміє робити узагальнень та ілюструвати теоретичні положення відповідними прикладами з використанням сучасних навчальних технологій.
1 - 34	<p><i>магістрант:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – не мав знань зі значної частини навчального матеріалу;

	– допускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань; не спроможний самостійно засвоїти програмовий зміст.
--	---

Розподіл балів

Поточний контроль						Разом	Сума
РОЗДІЛ 1			РОЗДІЛ 2				
Т 1.1	Т 1.2	Т 1.3	Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3		
Поточний контроль						75	100
12	12	12	12	12	15		
Контроль самостійної роботи						25	
4	4	4	4	4	5		

Об'єктом додаткового заохочення може бути виконання інших видів робіт: участь Міжнародних та Всеукраїнських науково-практичних конференціях, семінарах-практикумах, Вебінарах, Майстер-класах, підготовка та публікація студентської наукової роботи за тематикою навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: залік, тестування, творчі завдання, презентації результатів виконаних завдань, оцінка самостійної роботи магістрантів.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Загальні основи моніторингу якості освіти

Тема 1.1. Особливості якості освітнього процесу.

1. Поняття про якість. Якість освіти: поняття і підходи.
2. Критерії якості освіти. Відносність критеріїв оцінки якості освіти.
3. Державний стандарт якості освіти.

Тема 1.2. Сутність моніторингу якості дошкільної освіти.

1. Поняття про моніторинг. Моніторинг у системі дошкільної освіти.
2. Рівні освітнього моніторингу. Вплив моніторингу на якість дошкільної освіти.
3. Етапи організації та проведення моніторингу в освітньому процесі.

Тема 1.3. Організація і проведення освітнього моніторингу дошкільної освіти.

1. Проведення моніторингу основних компетенцій дітей дошкільного віку.
2. Функції моніторингу. Етапи проведення освітнього моніторингу.
3. Проблеми запровадження моніторингу ДО та шляхи їх вирішення.

РОЗДІЛ 2. Моніторинг якості дошкільної освіти та шляхи його визначення

Тема 2.1. Сучасні підходи до діагностики якості в дошкільній освіті

1. Загальні поняття педагогічної діагностики: виникнення та становлення.
2. Критерії, показники та рівні оцінки якості освіти.
3. Роль методичних розробок у моніторинговому дослідженні.
4. Використання міжнародних методик для здійснення оцінювання загальної якості дошкільної освіти, зокрема Early Childhood Environment Rating Scales (ECERS) (проект нової концепції розвитку дошкільної освіти в Україні).

Тема 2.2. Методи оцінки якості дошкільної освіти.

1. Поняття про педагогічну кваліметрію. Сутність технології кваліметрії.
2. Основні категорії наукового апарату освітньої кваліметрії.
3. Поняття про експертну оцінку і її використання в дослідженнях якості освіти в ЗДО.

Тема 2.3. Моніторинг у маркетинговій діяльності ЗДО.

1. Характеристика освітнього маркетингу.
2. Реалізація основних завдань моніторингу маркетингової діяльності
3. Моніторинг стану здоров'я дітей дошкільного віку

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост. робота
РОЗДІЛ 1. Загальні основи моніторингу якості освіти												
Тема 1.1. Особливості якості освітнього процесу.	15	2	2		1	10	15	1	1			13
Тема 1.2. Сутність моніторингу якості дошкільної освіти.	14	2	2			10	14	1	1			12
Тема 1.3. Організація і проведення освітнього моніторингу дошкільної освіти.	14	2	2			10	14					14
РОЗДІЛ 2. Моніторинг якості дошкільної освіти та шляхи його визначення												
Тема 2.1 Сучасні підходи до діагностики якості в дошкільній освіті.	15	2	2		1	10	15	1	1			13
Тема 2.2. Методи оцінки якості дошкільної освіти.	16	2	4			10	16	1	1			14
Тема 2.3. Моніторинг у маркетинговій діяльності ЗДО.	16	2	4			10	16					16
Усього годин	90	12	16		2	60	90	4	4			82

6.3. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Особливості якості освітнього процесу	2	1
2	Сутність моніторингу якості дошкільної освіти	2	1
3	Організація і проведення освітнього моніторингу дошкільної освіти	2	
4	Сучасні підходи до діагностики якості в дошкільній освіті	2	1
5	Методи оцінки якості дошкільної освіти	4	1
6	Моніторинг у маркетинговій діяльності ЗДО	4	
Разом		16	4

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Бодненко Д.М. Жильцов О.Б., Лещинський О.Л., Мазур Н.П. *Моніторинг навчальної діяльності: навчальний посібник*. К : Київський університет імені БорисаГрінченка, 2014. 276 с.
2. Клименко М. О. Вознюк Н.М. Клименко О.М. *Моніторинг дошкільця* : Підручник К. : Вид. центр «Академія», 2006. 360 с.
3. Крутій К. Л. *Моніторинг як сучасний засіб управління якістю освіти в дошкільньому навчальному закладі* : Монографія. Запоріжжя : ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2010. 172 с.
4. Лукіна Т. *Моніторинг якості освіти : теорія і практика*. К. : Вид. дім «Шк. світ» : Вид. Л. Галіцина, 2006. 128 с.
5. Локшина О.І. *Моніторинг якості освіти : світові досягнення та українські перспективи*. К. : К.І.С, 2004. 128 с.
6. *Моніторинг якості освіти: принципи, форми, вимоги: довідник-посібник*. Хмельницький: ХОІППО. 2013. 61 с.
7. *Моніторинг стандартів освіти*. (ред. Альберта Тайджимана і Т. Невілла Послтвейта). Львів : Літопис, 2003. 328 с
8. Швайка Л.А. *Моніторинг стану здоров'я дошкільників*. Х. : Вид. група «Основа». 2014. 192 с.

Додаткові:

1. Єрмола А.М. *Технологія моніторингу якості освіти* : навч.-метод. посібник. К. : Курсор, 2008. С. 45-95.
2. *Організація моніторингу якості освітньої діяльності у загальноосвітньому навчальному закладі* : навч.-метод. посібник (уклад. О.О. Дем'яненко, Н. М. Ревуцька). Біла Церква : КОІПОПК. 2009. 72 с

Інформаційні ресурси:

1. Базовий компонент дошкільньої освіти (Державний стандарт дошкільньої освіти) нова редакція». 2021. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini>
2. Додаток до листа МОН України від 21 серпня 2023 р. № 1/12490-23 «Методичні рекомендації про окремі питання діяльності закладів дошкільньої освіти у 2022/2023 навчальному році». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-okremi-pitannya-diynosti-zakladiv-doshkilnoyi-osviti-u-20232024-navchalnomu-roci>
3. Закон України «Про дошкільню освіту» № 2628-III від 11.07.2001. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>.
4. Закон України «Про освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017 р. URL: <http://osvita.ua/legislation/law/2231/>
5. Концепція «Нова українська школа». 2016. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
6. Концепція освіти дітей раннього та дошкільнього віку. Національна

академія педагогічних наук України. Київ: ФОП Ференець В.Б., 2020. 44 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/12ta1d3vfwTtFhITpMTcJ-NO3SISU47Gd/view>

7. Методичні рекомендації до оновленого Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/605/0be/86b/6050be86b4f68482865820.pdf>
8. Перелік ігрового та навчально-дидактичного обладнання для закладів дошкільної освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/perelik-igrovogo-ta-navchalno-didaktichnogo-obladnannya>
9. Програми розвитку дітей. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>